

Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Hudební katedra

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

diplomová práce:

PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY VNÍMÁNÍ FILMOVÉ HUDBY SE ZAMĚŘENÍM

NA HUDBU JANA JIRÁSKA

Autor: Markéta Jindráková

Studijní program: M7503 / Učitelství pro základní školy (2. stupeň)

Studijní obor:

7503T063 / Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – anglický jazyk a literatura

7503T070 / Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – hudební výchova

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Andršová, Ph. D.

Oponent práce: prof. PhDr. Stanislav Bohadlo, CSc.

Autorka se v předkládané práci zabývá působením filmové hudby na emoce, konkrétně na kompoziční postupy a hudebně výrazové prostředky vyvolávající emoci napětí a strachu. Navazuje tím na svá studia v USA (v rámci programu Erasmus+), kde se na hudební katedře Georgia College & State University v rámci předmětu hudební psychologie zaměřila na téma „Hudba a emoce“. Ve své diplomové práci si zvolila jako objekt bádání soundtrack k filmu Kytice, jehož autorem je hudební skladatel Jan Jirásek. Volbu tohoto díla k analýze považují za vhodnou z několika důvodů. Jednak výběr sedmi balad z Erbenovy sbírky Kytice, podle nichž byl film i soundtrack vytvořen, je ze své podstaty bohatý na situace, v nichž je filmový divák opakovaně vystavován zkoumaným emocím (napětí, strach). Za další příznivé faktory umožňující komplexnější uchopení problematiky považují využitou možnost osobní konzultace s autorem hudby Janem Jiráskem i se sbormistry dvou pěveckých sborů: Jiří Skopal (Jitro) a Jan Míšek (Bonifantes), kteří se svými sbory Jiráskovy skladby uvádějí v premiéře nebo jsou pro ně přímo komponovány. S hudbou k filmu Kytice je úzce spojen královéhradecký sbor Jitro a sbormistr Jiří Skopal, který se na vzniku zvukové stopy k filmu se svým sborem interpretačně přímo podílel.

Práce (70 stran textu a 23 stran příloh) je dělena tradičním způsobem na část teoretickou a praktickou. Teoretickou část (49 stran) autorka rozdělila do tří hlavních kapitol. Teoretická

část má v souladu s požadavky na magisterskou práci charakter kompilační s prvky komparace. Z hlediska uvedení do problematiky a dalšího možného využití jako cenného informačního zdroje pro potřeby výuky na základní škole považuji za nejcennější úvodní kapitolu věnovanou filmové hudbě jako takové. Autorka se poměrně detailně zabývá historickým vývojem filmové hudby světové a upozorňuje na specifika tuzemské produkce. Závěr této poměrně obsáhlé kapitoly (30 s.) tvoří portréty deseti nejvýznamnějších světových i domácích skladatelů. Dále autorka popisuje proces tvorby zvukové stopy a průběh spolupráce hudebního skladatele s režisérem. Druhá kapitola je zaměřena na psychologii vnímání filmové hudby; přičemž zvláštní podkapitola je věnována vztahu hudby a emocí. Cílem třetí kapitoly bylo vypoortretovat Jana Jiráka a zasadit jeho kompoziční dílo do širších souvislostí. Zde autorka částečně využila informace získané rozhovory s J. Jirákem, J. Skopalem a J. Míškem.

V části praktické (20 stran) si autorka klade za cíl ověřit na základě srovnávací analýzy partitury a audiostopy z filmu *Kytice* způsob propojení hudby a emocí za využití konkrétních kompozičních postupů a hudebně výrazových prostředků. Autorka postupně analyzuje sedm vybraných balad. Jak sama zmiňuje, měla k dispozici partituru a audiostopu výrazně kratší orchestrální suity z díla. Oceňuji, že autorka pro účely analýzy na základě poslechu provedla transkripci podstatných částí nahrávky. Transkripce jsou podle mého vhodně vloženy přímo do těla textu, protože se od nich odvíjejí dílčí závěry. V závěrečné analýze (kap. Výsledek analýzy) bych očekávala více odkazů na konkrétní balady nebo na konkrétní pasáže. Ve větě: „*Tato technika koresponduje s tvrzením Mandlera, který říká, že cílem hudby je narušit očekávání posluchače*“ chybí odkaz na zdroj a s uvedením stránky, na níž se příslušná pasáž nachází.

U příloh by bylo možno doporučit, aby byly ve vlastním textu práce více analyzovány a využity rozhovory.

Autorka využila jako zdroj relevantní tuzemskou i zahraniční literaturu, kterou vesměs řádně cituje – zde mám pouze výhrady k úvodní kapitole *Filmová hudba*, v níž uvádí své hlavní informační zdroje – očekávala bych u nich v poznámce pod čarou úplnou citaci díla. Podobně na str. 40 je nestandardně uváděna citace Huron (2006) – bez uvedení stránky. V dalším textu jsou již přímé citace i parafráze uváděny v souladu s normou ISO 690. Po formální i jazykové stránce má práce velice slušnou úroveň, je bez překlepů a pravopisných chyb.

Vzhledem k tomu, že si autorka si zvolila poměrně náročné, multioborově zaměřené téma, je třeba konstatovat, že se s náročným úkolem dokázala vyrovnat. Vysoce hodnotím rovněž její

vnitřní zaujetí a nasazení, s nímž k práci na tématu přistupovala. Hlavní cíle práce byly naplněny, a proto práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1) Proč si myslíte, že Bachova fuga nedává interpretovi tolik prostoru jako Chopinova nokturna? (s. 42)
- 2) Kdybyste měla shrnout výsledky analýzy – v čem se tedy především lišily teorie o spojitostech mezi hudbou a emocích (kap. 2,4 a 2,5) od realizace v díle Kytice?
- 3) Kdybyste měla sumarizovat hlavní výrazové prostředky a kompoziční postupy využívané J. Jiráskem k dosažení emocí napětí a strachu, které by to byly?

Hradec Králové 13. 5. 2021

Vypracovala: Mgr. Kateřina Andršová, Ph. D.